

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

המחלוקת

עיון בפרשת השבוע על פי ה"פרי צדיק"

רסיסי לילה מ"ח

ותכלית בריאת העולם למענהו לקילוסו כמו שאמרו ביומא (לה.) כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו. ובכל יום מיוחד היה מין בריאה מיוחדת היינו התגלות מדריגת כבוד מיוחד כפי בריאת היום. שכנגדם קבעו חז"ל שירי היום בבית המקדש ביום ראשון לה' הארץ ומלואה על שם שקנה והקנה ושליט בעולמו פירוש דביום ראשון הוא התחלת הבריאה לעשות יסוד לנבראים ...

וביום שני גדול ה' וגו' על שם שחילק מעשיו ומלך עליהן. פירוש דההבדל בין שליט למלך דגם אדם בביתו נקרא שליט אבל מלך אינו בלא עם וברוב עם הדרת מלך דמלוכה הוא לשון עצה כטעם לב מלכים אין חקר. שמצד ממשלתו על ריבוי אנשים שונים שאין דעתן שוה צריך לב רחב ועצה על זה איך לאחד ריבוי דעות שונות ההפכיות. ולכך כשרצה השם יתברך להגדיל ולהוסיף הילולו ברא גם הבריאה דיום שני שהוא ההבדלה בברואים דהיינו שיהיו ברואים שונים. ושורש התחלת הבדלת הנבראים היה בעשיית הרקיע ביום שני להיות מבדיל בין עליון לתחתון ונתהווה חילוק בנבראים ומזה נמשך כל מיני הבדלות כמו שמובא בזוהר דמחלוקת נמשך מיום זה. ועל כן שירו אמרו בני קרח שהם עמדו על סוד קילוס זה דמהולל מאד בעיר וגו' כי הנה המלכים וגו' רצה לומר במלחמה ומחלוקת וכל מחלוקת בני אדם ומלחמה הוא מצד שינוי הדעות וזהו מצד השינוי שהיה בנבראים שאין דעתן שוה. והניצוח הוא בעיר וגו' במקום שהשם יתברך שוכן שם דעצת ה' היא תקום:

ומחלוקת שהוא לשם שמים אמרו ז"ל אלו ואלו דברי אלהים חיים ושניהם נקראו עיר אלהינו ועצת ה' כי הלא השם יתברך ברא דעות שונות ורק דמצד זה נמשך גם כן מחלוקת קרח ועדתו ... פירוש כידוע דעולם חסד יבנה התחלת הבריאה הוא מצד מדת החסד לאברהם שזהו מדת חסדו יתברך להמשיך שפע להיות נברא ומצידה הוא המשכה לכל נברא בתכלית השלימות האפשרי ואם כן אי אפשר שיהיה חלוקת נבראים שונים שהוא על כרחך מצד חסרון מעלה שיש בזה מה שאין בזה. ועל כן נברא ביום שני מדת הצמצום ושמאל הדוחה נגד ימין המקרבת ומזה נעשה ההבדלה לומר עד פה יבוא השגת נברא זה ועד פה זה:

ומזה בא השגת יצחק אבינו ע"ה שבא אחר אברהם אבינו ע"ה שהיה ראש המשיגים שיש בורא עולם. והוא לא נסתפק בהשגת אביו רק רצה להשיג עוד השגה נבדלת כידוע דעל כן נקרא אלהי וכו' על כל אחד כי כל אחד היה משיג השגה מיוחדת ונבדלת. ודבר זה חידש יצחק אבינו ע"ה שיש השגות שונות ודרכים שונים להגיע לאמיתותו יתברך כי לולא זה היה די בנברא אחד ובבריאת יום אחד לכד. ומאחר שהשם יתברך הבדיל ויצר נבראים שונים על כרחך דיש השגות שונות ונבדלות לקילוסו יתברך וכל אחת אמת לעצמה ובמקומה:

וזהו מדתן של אבות שאין כאן מחלוקת באמת כי מדת אברהם ויצחק שהם אהבה ויראה כידוע שניהם אמת גם יחד וצריך לעבדו יתברך בשניהם וכל אחת אמת בפני עצמה וכפי מדריגתה. כמו מים עליונים ותחתונים ורקיע המבדיל שיש לשניהם מציאות גמור כל אחד במקומו. אבל בבנים אחר כך רצה לומר בהתפשטות שכבר היו כל אחד כלול משתי המידות אלא שבאחד גובר מידה זו ובאחד גובר זו מזה נתהווה המחלוקת דהיינו שעל דבר אחד עצמו זה יאמר כך וזה יאמר כך כי כבר הם כולם מחוברים ומיוחדים יחד גם כן בהתכללות ולפיכך בא מזה שפיטתם על דבר אחד בחילוף. ולכך המחלוקת התחיל בבנים ובבני יעקב התחיל בתוקף השנאה עד שלא יכלו דברו וגו' שאינו בגדר מחלוקת כלל רק מלחמה. והכתוב אומר כי תצא למלחמה על אויביך לא על אחיך יהודה על אפרים וכו' שבאמת כל ישראל זרע קודש וגוי אחד וכל המחלוקת ביניהם הוא רק איך לעבוד את ה' ושניהם מכוונים לכבודו יתברך כידוע:

ואפילו רשעי ישראל כמו בזמן בית ראשון שבמלכות אפרים היו רובם רשעים דמזה נצמח מחלוקת השבטים שהריחו מה שיהיה לעתיד כידוע ... שעיקר מלחמתן בא מצד החסרונות שיש בכל אחד וכל אחד חושב על חבירו שהוא רשע. וכידוע דיבת יוסף על השבטים וכן הם שנאוהו מפני הלשון הרע והגיאיות ברדיפת כבוד ושררה ... שראו בו:

ודבר זה אינו מצד סדר הבריאה כלל להיות מלחמה ושנאה בעולם והכתוב מזהירארהבת לרעך כמוך לא תשנא אחיך וגו' ואפילו רשע גמור כיון שלקה הרי הוא כאחייך וגם כל ישראל נקראים אחים וריעים באמת וכל תענית שאין בו מפושעי ישראל וכו' שאף הם מכלל האגודה. וכידוע דהא דהרואה בחבירו דבר ערוה מותר לשנאותו היינו מצד הרע אבל מצוה

לאהבו מצד הטוב שבו. והרי מצווין להפריש מאיסור אף לרשעים דלא אמרינן הלעיטהו לרשע וגו' אלא כשהוא רשע באותו דבר דוקא כמו שכתבתי במקום אחר. וצריכין לזכות לחייבים כמו שנאמר אלמדה פושעים דרכיך וגו' ויתמו חוטאים לא כתיב רק חטאים והשנאה רק לחטאים. וגם כי עיקר החטאים אינו מסדר הבריאה כלל ואם כן אי אפשר שתהיה השנאה והמלחמה מסדר הבריאה. רק הוא דבר הנמשך על ידי בחירת אדם כמו הקליפה הקודמת לפרי וברישיא חשוכא וכו' כך בתחילה נתגלה ענין השנאה בין אדם לחבירו הנמשך מהמחלוקת שהוא דבר שמסדר הבריאה להיות דברים נבדלים:

וממחלוקת השבטים עד אחר מתן תורה במחלוקת קרח היה ברור דבר זה שאין בישראל שנאה באמת כלל דגם שנאתם גם קנאתם הוא בגדר מחלוקת לשם שמים לפי שעה דנעשו כאויבים זה לזה ואת והב בסופה. ... הגם דעיקרו מחלוקת לשם שמים שטען דכל העדה קדושים שאין ראוי להתנשאות וזה אמת גמור מצד השגת העתיד להיות ... ולכך בני קרח שהם לא באו בזה מחמת קנאה ושנאה לא מתו. ולכן הם אמרו קילוס של יום זה שעל ידי ענין המחלוקת והמלחמה הנמשך מזה, מזה גדול ה' ומהולל מאד בעיר וגו' במקום שהוא שוכן ומתברר האמת מתוך ההיפך בזה ניכר יתרון גדול. וזהו הילול מאד ... וכן מצד המחלוקת בא קילוס מאוד והוא המלוכה שהוא יותר משליטה כאמור:

ושנים עדיין אינו ריבוי וכידוע דלא שייך לשון כל על שנים רק על שלושה שזה נקרא כללות. ושיר יום שלישי הוא ניצב בעדת וגו' שייסד ארץ בחכמתו והכין תבל לעדתו. ועיקר לשון הכתוב מורה על מילת לעדתו דהיינו שיש כללות עדה שהתבל מוכן להם להכיר על ידה שהשם יתברך ניצב בתוכם. וכן נקראת עדת יעקב שעל שם יעקב נקראת עדה כמו שאמרו אין החבל נפקע פחות משלושה דאז נעשה יעקב חבל נחלתו להיות מטתו שלימה שנעשה כללי ולא פרטי והיינו כמו חבל שהוא מחוטין מחוברין ושזורין יחד כן עדה חיבור וקיבוץ נפרדים יחד להיות גוי אחד. וזה חידש יעקב אבינו ע"ה אחר שנתחדש על ידי יצחק אבינו ע"ה שיש השגות שונות ונפרדות זה מזה בא הוא וחידש דכל ההשגות השונות ונבדלות זה מזה הכל הולך למקום אחד והכל אחד ממש.